

КОНСТАНТИН КОНСТАНТИНОВ ДЕН ПО ДЕН

chitanka.info

На един от прозорците на хотел „Централ“ стои облежната млада жена и гледа навън. Мокър октомврийски следобед е прихлупил градеца. Довчера бяха слънчеви дни — последните хубави дни на есента — тихи, топли, прозрачни. Но през нощта заръмя незабелязано, баирите, стрехите, градинката на кръстопътя — всичко потъна във воден прах и на земята лъсна тъничка черна кал.

По улиците се точат тежки каруци, дълги волски коли с чергила, бързи, смешно високи, боядисани жълто кабриолетчета, коне, натоварени с кошове, зад които крачат хора с калпаци. В други ден е панаирът, големият есенен панаир, и от всички околни селища се стича народ към мегдана накрай града. Там вече се разпъват палатки, приготвят сергии, стоварват стока.

Надвесена от прозореца на първия етаж, младата жена гледа с любопитство непрекъснатата шумна върволица отдолу. Влагата става по-студена, тя се дръпва за минута, загръща се в плетен розов шал и отново се обляга на прозореца. От време на време по лицето ѝ пробягва едва забележима усмивка: някой мъж отдолу минава и тайничко ѝ кимва. Това е Тинка, камериерката на „Централ“, позната почти на всички в града. Нейната подстригана руса глава, с големи кафяви, лениводобродушни очи, с бяла и чиста кожа на охранена жена, изпъква с розовия шал в тъмната рамка на прозореца като ония цветни образи, залепяни по латерните.

Един стар, изкалян автомобил, отрупан с куфари, чували и бохчи, спира с рев отсреща, до агенцията. Отвътре слизат един след друг измачкани хора, снемат багажа, помайват се, объркани в навалищата. Тинка гледа отгоре и изведнъж си спомня своето пристигане преди две години. Беше също такъв дъжделив ден. До нея стоеше стражар. Беше и страшно и срамно. После в участъка я намери онзи, агентът от София. Взе я оттам и я заведе в хотела, дето вече беше подготвил работата. Казаха ѝ, че я вземат като камериерка, за хатър на агента. Условието — стая и храна безплатно, за другото — сама да си изкарва. Огледаха я от глава до пети с ония мътни, ухилени, лепкави погледи, които тя вече познаваше от София.

По-късно, колчем се опитваше да си спомни този именно първи час, тя не успяваше. Всичко беше разпокъсано, объркано, сливаше се едно с друго, както в сънищата. Но изведнъж, още същата вечер, когато при нея се вмъкна стопанинът на хотела и след това агентът,

бъркотията и страхът изчезнаха. Разбра се, че всичко ще се нареди горе-долу добре, и животът наистина потече равно, без тревога, дори приятно. Стаичката беше отделна, до стълбите, тясна и тъмна, но тя беше сама в нея. За грубата работа имаше момче, тя се грижеше само за бельото и да посреща пасажерите. В градеца веднага узнаха за новата камериерка, но тя се държеше на цена и имаше отбрана клиента. Дваж в седмицата идваше агентът, който я бе настанил тук, и продължаваше да я покровителствува. Тя го приемаше любезно, като свой човек, с малко страх и с желание да му угоди. И макар че той беше грозен момък, извратен и с лош дъх в устата, тя малко се гордееше с него. Все пак тука той беше единственият ѝ познат от по-рано и тя знаеше, че зависи от него. Понякога му услужваше и с пари, приятелски, без да ѝ се зловиди.

— Видя ли как те наредих, Тинче?... — думаше често той. — Мене слушай и няма да сбъркаш!...

Тинка прави усилие да прецени не е ли наистина сбъркала, затваря за миг очи и клати глава. Хе, то се знае, че не е сбъркала! В паметта ѝ се превърта животът допреди две години. Малката къщичка на сестра ѝ при Захарната фабрика, сиромашията, всеки ден по-черна, плетачното ателие, дето работеха шест други момичета като нея. Те всички бяха минали вече през ръцете на нисичкия, шишкав стопанин, мина и тя по реда си. После онзи хубавец шлосер, който я водеше вечер на кино и след това в квартирата си. Най-последно оная къща в центъра на града, дето една от другарките ѝ я заведе в един празничен ден. Там идваха непознати господа, черпеха ги с хайвер, вермут и пасти и плащаха добре. Тя минаваше за ученичка в стопанско училище, можеше да се пооблече, да носи копринени чорапи, да купува шоколадчета на сестриното си момиченце. Докато една вечер нахълтаха стражари и цивилни, отведоха всички в полицията, държаха два дни момичетата и после ги интернираха. Ей тогаз случайно в коридора на полицията я видя нейният бъдещ покровител, агент от това градче, и успя да я настани тук. Всичко това ѝ се струва сега много далечно, макар че нищо не е забравила. Сега тя беше спокойна, минаха много дни без тревоги, всичко се бе наредило добре. Агентът отдавна се бе загубил, но тя нямаше вече нужда от покровителство — опозна сама града и хората и така ден по ден се изнизваха едни и същи, сити, мързеливи, полутъмни, като стаичката ѝ, която имаше

прозорче само към коридора. Тя бе израснала вече, наля се, млада, едра, хубава жена, с ленив сладен вървеж, който привличаше мъжете. Беше си спестила дори и някоя пара, но сама не знаеше защо ѝ са пари, освен за премени и да праща сегиз-тогиз на сестра си. Понякога, когато биваше сама нощем, някаква тегота я натискаше, ставаше ѝ мъчно, без да разбира защо, спомняше си една пъстра басмена рокличка, с която ходеше в плетачницата, и заплакваше. На другия ден това минаваше и отново се занизваха ден по ден.

В коридора задрънква звънец, затропват ситни стъпки, отварят се врати. Мислите на Тинка се откъсват. Идеха гости в хотела и Ленчето, другата камериерка, която пристигаше от съседния град за панаира и когато се случваше повече работа — ги посрещаше. Смешно момиче беше това Ленче! С черна, къса над коленете рокля и жилести крака, които приличаха на бутилки с много тесни уста, винаги обути в черни копринени чорапи. Тя имаше съвсем тънко кръстче и с панделка на голямата си рошава, с оскубани вежди глава, приличаше досъщ на бързо насекомо, с учудено-оскърбен и в същото време закачлив израз на лицето. Те се спогаждаха добре двете, не си завиждаха и не си пречеа. Всяка си имаше свой периметър на работа: Тинка приемаше редовните гости на хотела и местните хора. Ленчето се занимаваше със случайните посетители и панаирджии.

Здрачава се. Дъждът все така ръми. Градецът цял е потънал във влага. Отсреща в бозаджийницата светва лампа. Тинка се изправя да затвори прозореца и изведнъж се засмива дяволито. Долу, при будката за цигари, стои възрастен, солиден господин, крадешком поглежда нагоре и прави таен знак. Един от местните богаташи — набит, с малко коремче, с постригани мустаци, добре облечен. Тинка му смига и отново се засмива. Тая сутрин тя беше на баня и така се случи, че от другата страна на чучура седнаха неговата жена с три-четиригодишното си момиченце заедно с жената на аптекаря. Тинка знаеше и двете жени от улицата, но никога не можеше да си представи, че без дрехи са толкова безформени и грозни. Аптекарята — мършава и черна възрастна жена, със сбръчкана кожа и посивели, но червени в корените коси. Другата — млада, бяла, цяла космата, с увиснали гърди и корем надиплен и смъкнат. Само детенцето — крехко, розово като фарфор — приличаше на чудесна гола кукличка. Двете дами се спогледаха, преди да се настанят, казаха си нещо

шепнешком, потърсиха с очи дали няма друго свободно място и най-сетне с недоволни, остри лица седнаха. През всичкото време, докато се миеха, те хвърляха бързи, враждебни погледи към младата жена, която забелязваше това и съвсем спокойно продължаваше да ги оглежда цели. Тя познаваше твърде добре съпрузите и на двете. Тоя, който беше сега долу, винаги тежък, неразговорчив, с шумно, похотливо дишане, с едри пари в единия джоб на панталоните, а в другия — верижка с куп раздрънкани ключове. Той беше щедър, внимателен, ней беше дори приятен. Аптекарят, поприведен, плешив, мазно усмихнат, с неприятно меки и топли ръце, които миришеха на болница и които брояха дребните пари като грамчета в аптеката. Тя гледаше жените сега, спомняше си как хайдушки се вмъкваха мъжете им в нейната стаичка и още по-дебнешком излизаха, разбираше тия съпрузи много добре и изведнъж се почувствува горда. Та кой ли мъж пък би могъл да хареса такива плашила!... Тя прибра косите си назад, погледна своите малки, запазени още гърди и се усмихна сама на себе си. В това време детето неочаквано се плъзна и политна да падне на плочите. Тинка скочи веднага, успя да го хване, ръцете ѝ прегърнаха мокрото, нежно телце и без да съзнава, го притисна към себе си. Някакво старо, забравено чувство я заля като топла вълна. Така преди години тя къпеше в коритото малката дъщеря на сестра си и в гърдите ѝ се издигаше нещо особено, неразбираемо, от което ѝ се искаше да плаче, без да усеща мъка.

Жените трепнаха уплашени, бързо прибраха детето и майка му сухо рече:

— Мерси...

След малко извърна глава и добави с крива усмивка:

— Вие нали бяхте... госпожицата от „Централ“?...

Тинка кимна:

— Да, госпожа, камериерката на „Централ“...

Другата я изучаваше с поглед и продължи:

— Каква ви е чиста кожата... като на петнадесетгодишно момиченце!... — Обърна се към аптекаршата и ядовито рече: — Има защо мъжете да ви харесват...

Тинка бе станала и се изполиваше, преди да излезе. Тя тръсна коси назад, изправена пред двете жени като чудесна статуя на хубава и снажна жена, и сега тя пък се усмихна:

— Не е от годините, госпожа! То си е от господя! — спря се и предизвикателно се изкиска: — Пък хубавото всеки го харесва — какво ще му правиш? Мъж ли, жена ли, все му се ще по-хубавичко!...

Плисна се още веднъж и гордо-гордо затрака с нальмите към вратата.

Ей тази сценка си спомня тя сега и съвсем се развеселява. Затваря прозореца и слиза до кухнята да вземе вечерята си. Из коридора трополят хора, по стълбите мъкнат куфари, в двора дрънкат звънци на брички и каруци, някой в тъмното се обажда:

— Здравей, Тинке! Как си!...

През прозорчето на кухнята тя надниква в „ресторанта“, отделен от кръчмата със стъклена врата. Цялото помещение е пълно с глъчка, тракане на чинии и чаши, одимено от тютюн и мирис на гозби. Тинка търси с очи познати. Ето ги, те са дошли вече, повечето от търговските пътници, най-приятните гости на хотела. Това е началото на техния сезон. През цялата есен, зима и пролет те ще пристигат и заминават със своите грамадни, тежки чанти, опасани с ремъци, с яки куфари, издути от всевъзможни мостри. Те идват почти от най-различните краища, шумни, щедри, гуляйджии, и носят единственото разнообразие в прихлупените дни на хотела. Тинка е приятелка с всички. Те са простички, добри, весели, познават сума градове и хора и умеят да разказват интересни неща.

Тука е вече Попето, приличен на мишка — дребен и дълголик, със своите шарени селски кърпи и басми. Ето го и куция Паламаров с ножчета за бръснене и целулоидни изделия. Дошъл е и Лалю Габровеца, помъкнал два куфара кожени дамски чанти и портмонета.

Тинка им кима приветливо през прозорчето:

— Добре дошли! Добре дошли! Ами де останаха другите — Събчо, Каракаш?

— Идат, идат... Утре, други ден и те ще довтасат — отвърща Паламаров. — Завчера се срещнахме с Каракаша на старозагорската гара: „Довиждане, кай, на панаира!“

Тинка взема чинията си и парче хляб и тръгва за горе. Лицето и е спокойно. Не й трябват другите, тя искаше да знае само за Каракаш. Утре, други ден! Е, сполай на бога! Вече толкова месеци чака тя тоя панаир. Сяда на леглото си в тясната стаичка, в която мирише на „Парфюм д'авантюр“, гледа набодените по стената картички-снимки и

не ги вижда. Откъм стаите долита заглушен, престорен вик на Ленчето, преплетен със смутен мъжки говор. В прозорците потракват капки дъжд. Един автомобил долу бучи и не тръгва. Тя седи така, като унесена, и забравя да се храни.

Откога познаваше тя Каракаша — тоя висок, прехвърлил отдавна четиридесет години мъж, с червено рождено петно по цялата лява буза, в стара полушубка, с агнешка кожа на яката? Тя не може да си спомни добре, струва ѝ се, че винаги го е знаела, има го отдавна като съвсем свой човек. Когато видеше поприведената му фигура, натоварен с чанта, на която бяха залепени буквите Д. М. С. — той предлагаше конци и преди от тази фирма, — когато чуеше сипкавия му глас и зърнеше сивите, сякаш избелели очи, винаги ѝ ставаше драго. Чуден човек беше тоя Каракаш! Всички други тук и викаха „Тинке“, само той не можа да се научи и казваше „Тинко“. Дори и от това ѝ ставаше хубаво. Една вечер, в началото още, когато другите се бяха прибрали, той се вмъкна на пръсти в стаята ѝ. Ръцете му потреперваха, очите гледаха трескаво-неспокойни, той се усмихваше гузно и послушвайки се към вратата, пристъпи и се опита да я прегърне. Тинка стана, прибра косите си, готова. Той рече да свали палтото си, забърка смутено в джобовете и оттам паднаха на земята две фотографии снимки. Мъжът се наведе да ги прибере, дигна се бавно, едва-едва, и когато обърна лице, в погледа му светеше някакъв влажен блясък. Той беше целият червен, като петното на бузата си, бързо облече палтото и седна на леглото до разсъблечената жена. Тя го погледна учудено, почака малко и после рече нетърпеливо:

— Е?

Той дишаше тежко, мълчалив и сгърбен, и двете картички в ръцете му трепереха.

Жената втори път се обади:

— Ха де! Какво чакаш? Хайде, че ми се спи!

Той въздъхна дълбоко, обърна се към нея и тихо рече:

— Легни си, Тинко! Аз ще си ходя.

Тя кипна:

— Ама ти за подигравка ли ме имаш?

Той отново кротко я погледна и подаде картичките:

— Виж, тук съм аз с моята госпожа. А пък това момиче — е моето момиче. Ученичка. На седемнадесет години.

Той млъкна за минута, сетне продължи:

— Ти не се сърди, Тинко. Вземи — той сложи в ръката й сто лева, — купи си едни чорапи от мене. Не ща да смяташ, че Каракаш се подиграва с тебе. Ха лека нощ сега! Спи си, спи!...

Стана прегърбен и се измъкна тихо от стаята.

Тя се опули, без да може да разбере нищо, сетне изведнъж и стана смешно, прибра парите и си легна.

На другата вечер в една от стаите, дето бяха двама от търговските пътници заедно с един мелничар, погражданен селянин, имаше веселба. Момчето от кръчмата тичаше с шишета вино. Попето и Лалю играеха карти на пари, Каракаш гледаше играта и пушеше с камъшеното си цигаре, а едрият мелничар, зачервен от пиене, седнал на едно от леглата между Тинка и Ленчето, прегръщаше и двете. По едно време Тинка изпищя и скочи, почти разплакана:

— Стига бре, стига, казах ти! Посиняха ми месата вече!...

— Тук мари! — викна мъжът. — Плащам и виното, и за тебе! Ела сам тука!...

— Не ти ща парите, ни черпнята! Върви при жена си на село!...

Тинка беше запретнала ръкава си и показваше една голяма синина над лакътя.

Каракаш се обърна към пияния мъж:

— Чувай, Нено, недей така момичето... Я погледни!... Мислиш — не я боли?...

— Сус! — скочи пламналият мъж и хвърли чаша отгоре му.

Намесиха се другите, пристигна стопанинът отдолу. Тинка избяга в стаята си и се заключи. Оставиха Ленчето да успокоява буйния мелничар.

Тая вечер Тинка я запомни. Оттогаз Каракаш й стана съвсем свой човек, макар нищо повече да не се случи. Мина доста време. Той идваше в града, оставаше няколко дни, заминаваше. Последният път на тръгване се отби при нея:

— Да ти обадя нещо, Тинко. Виж какво. Искаш ли да се махнеш оттука? Таз работа не е за тебе, ти си добро момиче.

Тя го погледна, помълча, после се засмя лошо и мръдна два пръста до главата си:

— Ти, Каракаш, с всичкия ли си? Къде посем-сега ще вървя аз?...

— Ти кажи само — искаш ли?... Другото — моя работа. Ще се нареди. Наесен мой братовчед отваря дюкян за трикотаж в Русе. Трябва му човек да разбира от занаята. Верен човек. Ти си добро момиче, познах те аз тебе. Ще те наредим в магазина. Почакай само още малко. Като дойда наесен за панаира, ще те водя оттук — право на Русчук.

Той я тупна по гърба, ухили се с ръждивото си небръснато лице, пое чантата и затропа по Стъпалата.

Минаха месеци — един, два, пет. Всеки нов беше по-дълъг от миналия. Понякога на Тинка ѝ се струва, че това го е сънувала — никога тя не е мислила, че я чака нещо друго. Животът ѝ по-рано, и сега винаги е бивал един и същ. Как така изведнъж всичко ще се промени? И все пак тя знае, че Каракаш не я излъга. Друг път дори си представя малко дюкянче с трикотажи в чужд град, дете никой не я познава, тя зад тезгяха, а в задната стаичка шум от плетачната машина, тоя познат, приятен шум, който беше забравила. В такива времена тя отива в стаичката си, ляга, затваря очи и ѝ се ще да плаче и да се смее едновременно. После върши всекидневната си работа като в полусън, не се сърди, не се пазари дори с най-лошите клиенти, търпи с унесена усмивка в големите си кротки очи на млада телица.

На следния ден дъждът престава. Градчето се оголва — вехто, посърнало, като че изгнило. На панаирския мегдан привършват работата: нареждат стоката, гласят люлки, в разпънатия шатър на цирка коват нещо, мучат гладни говеда, разпрегнати до колата. Всичко е просмукано от студена влага, изглежда по-сиромашко и по-тъжно, но врявата и движението растат. Тинка на два пъти отскача нататък, цапа из локвите, гледа бараките, вагончето зад цирка с комин, който пуши, обикаля из улиците. Не я свърта никъде. Довечера Каракаш ще пристигне! Тия три дни тя ще има много работа, хотелът е претъпкан от гости... но това е за последно. След три дни — дюкянчето с провесени отвън пуловери, блузи и жилетки... Друг град, друг живот, който тя въпреки всичко не може да си го представи никак...

Привечер пристигна Шейтана, пътник на анилинови бои, помръзнал, но шеговит, както всякога. Млад, спретнат, с тренчкот и ръкавици. Глътва едно след друго два коняка, разтърква ръце и се навежда към Тинка:

— Как сме, госпожице Тинке? Едно коняче за компания?

Чукват се. Младата жена пита и него:

— А бе де остана Каракаш?... Всички пристигнахте вече, само него го няма...

— А, мосю Каракаш Червений ви интересува? Спокойствие. Иде с автобуса през Балкана. Вчера заран се видяхме. Пременил — купил си ново сетре с котешка яка!

Тинка се качва в стаята си, преглежда още веднъж сгънатите в платнено куфарче дрехи. Вечерта неусетно преминава в нощ. Долу ехти от врява и тропот. Тук, в една от стаите, се е разположила отделна компания — търговци на дървен материал и на говеда. При тях е Ленчето, курдисали са грамофон и от време на време избухват залпове смях. Ленчето вече два пъти иде да я вика — искат да отиде при тях.

— Хубаво де, ще дойда... Нека се нахраня и ще дойда... — отвръща намусено тя. Чоголно ѝ е нещо тая вечер. Не ѝ се щат нито приказки, ни шум, ни пияни мъже.

Тя слиза до кухнята, хапва на един крак залък, наднича веднъж-дваж в ресторана и се помайва. По едно време в ресторана влиза изкалян стражар, спира до масата, дете вечеря приставът, и докладва нещо с угрижено лице. Другият изведнъж става, сбърчил вежди, и пита високо:

— Балканският автобус ли? Има ли убити?...

— Тъй вярно, господин началник — трима души. Пътят се сринал на завоя, при шестнайсетия километър. Двама убити на място — едно дете и онзи, пътникът, евреинът Каракаш... Третият почина, като го извадихме...

Полицайте излизат веднага. В ресторана глъчката затихва. Тинка се обляга на стената — всичко изведнъж се залюлява, ушите ѝ пищят, пищят, нищо друго вече не чува. Не чува нито вайканията и цъканията на хората наоколо, нито тропота от горния етаж, нито Ленчето, която е изтичала да я вика наново. Чува най-последно съдържателя, който я клати за рамото и дума:

— Ама ти оглушала ли си мари?... Викат те горе пасажерите... сърдят се хората... Какво чакаш тука?...

Тинка го гледа с празни очи, не мърда, не отговаря. После той я избутва към вратата на кухнята и тя тръгва през двора, като се клатушка. Напипва парапета на стълбата и почва да се качва бавно, със спиране на всяко стъпало, сякаш изведнъж краката ѝ са станали куршумени, оправя, без да мисли, ластика на чорапите си и се упътва към стаята в дъното на коридора, отдето се чуват смехове и тракане на чаши.

1937

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.